

Nihat Özbek

**İŞVERENİN KİŞİSEL VERİLERİ
KORUMA BORCU**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	V
KISALTMALAR.....	XIX
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM KİŞİSEL VERİ KAVRAMI

I. GENEL OLARAK KİŞİSEL VERİ KAVRAMI.....	5
A. Kişisel Veri Kavramı.....	5
B. Kişisel Veri İşleme Kavramı.....	8
C. Kişisel Verilerin Korunması ve Diğer Temel Haklar	9
D. Kişisel Verilerin Korunması İhtiyacı ve Korumanın Önemi	11
II. KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI HAKKI.....	13
A. Genel Olarak	13
B. Ekonomik Hak Yaklaşımı	13
1. Mülkiyet Hakkı Teorisi	13
2. Fikri Mülkiyet Görüşü.....	15
C. İnsan Hakkı Yaklaşımı	16
III. KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI İLE İLGİLİ DÜZENLEMELER.....	19
A. Uluslararası Düzenlemeler	19
1. Ekonomik İş Birliği ve Kalkınma Teşkilatı.....	19
2. Birleşmiş Milletler	20
3. Asya Pasifik Ekonomik İş Birliği Örgütü.....	21
4. Uluslararası Çalışma Örgütü.....	21

B. Avrupa'da Kişisel Verilerin Korunması Alanında Düzenlemeler....	23
1. Genel Olarak	23
2. Avrupa Temel Haklar Şartı.....	24
3. Avrupa Birliği İşleyişi Hakkında Anlaşma.....	25
4. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi.....	25
5. Avrupa Konseyi'nin 108 Sayılı Sözleşmesi ve Yeni 108 Sayılı Sözleşme.....	26
6. Avrupa Konseyi İstihdam Amacıyla Kullanılan Kişisel Verilerin Korunması Hakkında R (89)2 Sayılı Tavsiye Kararı	28
7. Avrupa Birliği Veri Yönetim Tüzüğü	29
8. 95/46/EC Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Bu Tür Verilerin Serbest Dolaşımına Dair Bireylerin Korunması Direktifi	30
9. Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü.....	33
a. Genel Olarak	33
b. AB ve Üye Devletler Hukukunda Genel Veri Koruma Tüzüğü Etkileri	33
c. Genel Veri Koruma Tüzüğü Kapsamı	34
d. Genel Veri Koruma Tüzüğü'nde Düzenlenen Temel İlkeler	35
e. Genel Veri Koruma Tüzüğü Bölgesel Uygulama Alanı	38
f. Genel Veri Koruma Tüzüğü'ne Göre Kişisel Veri Kavramı	39
g. Genel Veri Koruma Tüzüğü'ne Göre Hukuka Uygun Kişisel Veri İşleme	40
(1) Kişisel Verilerin İşlenmesi	40
(2) Rıza Kavramı ve Veri Öznesinin Rızası.....	40
(3) Genel Veri Koruma Tüzüğü'ne Göre Diğer Hukuka Uygun Veri İşleme Halleri.....	41
h. Genel Veri Koruma Tüzüğü'ne Göre Hassas Kişisel Veri Kavramı.....	42
(1) Genel Olarak	42
(2) Hassas Verilerin İşlenebileceği Durumlar	43

i. Veri Kontrolörü (Veri Sorumlusu)	44
j. Veri İşleyen	45
k. Üçüncü Kişiler	46
l. Alıcı	46
m. Direktif ile Tüzük Arasındaki Temel Farklılıklar.....	46
(1) Temel İlkelerle İlişkin Değişiklikler	46
(2) Sorumluluğa İlişkin Farklılıklar	47
(3) Üçüncü Ülkelere Veri Transferi.....	47
(4) Kamu Yararı, Bilimsel, Tarihi, İstatistiksel Amaçlarla Veri Depolama	48
(5) Hukuki Veri İşleme ve Rıza	48
(6) Veri Taşıma Hakkı	49
(7) Unutulma Hakkı.....	49
(8) Çocuklarla İlgili Düzenlemeler.....	51
(9) Çalışma İlişkileri ve Tüzük Düzenlemeleri	51
IV. TÜRK HUKUKUNDA KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI.....	52
A. Genel Olarak	52
B. 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu.....	53
C. 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu	54
D. 4857 Sayılı İş Kanunu.....	55
E. 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu.....	56
F. 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve 5502 Sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu.....	56
G. 6098 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu	58
1. Genel Olarak	58
2. Amaç ve Kapsam	59
3. Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'na Göre Temel Kavramlar.....	60
a. Kişisel Veri	60
b. Kişisel Veri İşleme Kavramı.....	61
c. Veri Sorumlusu	62

d. Veri İşleyen	63
4. Kişisel Verilerin İşlenmesi Şartları	64
5. Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve Avrupa Birliği Düzenlemeleri Karşılaştırması	68
a. Genel Olarak	68
b. Rıza Kavramı Açısından Farklılıklar	70
c. Hassas Kişisel Veriler Bakımından Farklılıklar	70
d. İstisnalar Bakımından Farklılıklar	71
e. Çocuklarla İlgili Farklılıklar	72
f. Veri Koruma Görevlisi	73
g. Bağımsız Bir Veri Otoritesi	73

İKİNCİ BÖLÜM

İŞVERENİN KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA BORCU

I. ÇALIŞMA HAYATINI DÜZENLEYEN MEVZUAT BAKIMINDAN İŞVERENİN KİŞİSEL VERİLERLE BAĞLANTILI BORÇLARI	75
A. Genel Olarak	75
B. İşverenin İşçiyi Koruma Borcu	80
C. İşverenin Eşit Davranma Borcu (Haksız Ayırım Yasağı)	87
II. KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI KANUNU KAPSAMINDA İŞVERENİN İŞÇİNİN KİŞİSEL VERİLERİNİ KORUMA BORCU	90
A. Genel Olarak	90
B. Veri Sorumlusu ve Veri İşleyen	92
C. İşverenin Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nda Düzenlenen Genel İlkelerle Bağlantılı Borçları	99
1. İşçinin Kişisel Verilerinin Hukuka ve Dürüstlük Kurallarına Uygun İşlenmesi	100

2. İşçinin Kişisel Verilerinin Doğru ve Gerektiğinde Güncel Olması	101
3. İşçinin Kişisel Verilerinin Belirli, Açık ve Meşru Amaçlar İçin İşlenmesi	102
4. İşçinin Kişisel Verilerinin İşlendikleri Amaçla Bağlantılı, Sınırlı ve Ölçülü Olması.....	103
5. İşçinin Kişisel Verilerinin İlgili Mevzuatta Öngörülen veya İşlendikleri Amaç İçin Gerekli Süre Kadar Muhafaza Edilmesi.....	104
6. Hesap Verilebilirlik	108
D. İşçiyi Aydınlatma (Bilgilendirme) Yükümlülüğü	109
E. İşverenin İşçinin Verilerine İlişkin Veri Güvenliğini Sağlama Borcu.....	111
F. İşverenin Otomatik Sistemlerin Kararlarından Sorumluluğu.....	113
G. İşverenin Veri Sorumluları Siciline Kayıt Zorunluluğu.....	113
H. İşçinin Kişisel Verileri ile İlgili Hakları	114
1. Genel Olarak	114
2. İşçinin Kişisel Verilerine Erişim Hakkı	115
3. İşçinin Eksik veya Yanlış İşlenen Kişisel Verilerinin Düzeltmesini ve Kişisel Verilerinin Silinmesini, Yok Edilmesini ve Anonim Hale Getirilmesini İsteme Hakkı.....	117
4. İşçinin İtiraz Hakkı.....	117
5. İşçinin Zararlarının Tazmin Edilmesini Talep Etme Hakkı ...	118
6. İşçinin Kurul'a Başvuru Usulü ve Şikâyet Hakkı.....	118
III. İŞVERENİN HUKUKA UYGUN VERİ İŞLEME YAPABİLECEĞİ HALLER.....	119
A. Genel Olarak	119
B. İşçinin Rızası	120
1. Belirli Bir Konuya İlişkin Olması	123
2. Bilgilendirmeye Dayanması	123
3. Özgür İradeyle Açıklanması.....	124

C. İşverenin Kanunlarda Açıkça Öngörülen Nedenlerle Veri İşlemesi.....	126
D. Veri İşlemenin Hayat veya Beden Bütünlüğünün Korunması İçin Zorunlu Olması.....	128
E. Bir Sözleşmenin Kurulması veya İfası İçin Kişisel Verilerin İşlenmesi.....	129
F. İşverenin Hukuki Yükümlülüklerini Yerine Getirebilmesi İçin Veri İşlemenin Zorunlu Olması.....	130
G. İşçi Tarafından Alenileştirilmiş Kişisel Veriler.....	130
H. İşverenin Bir Hakkin Tesisi, Kullanılması veya Korunması Bakımından Veri İşlemesinin Gerekli Olması.....	130
I. Kişisel Verilerin İşverenin Meşru Menfaati İçin İşlenmesi.....	133
IV. İŞVERENİN KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA BORCUNA İLİŞKİN ÖZEL DURUMLAR.....	136
A. 2024 Yılı Değişiklikleri Öncesi İşçinin Özel Nitelikli Kişisel Verilerinin İşlenmesi.....	136
1. Genel Olarak.....	136
2. İşçinin Özel Nitelikteki Kişisel Verilerinin Açık Rızası ile İşlenmesi.....	137
3. İşçinin Açık Rızası Olmaksızın Özel Nitelikli Kişisel Verilerinin İşlenmesi.....	137
B. 2024 Yılı Değişiklikleri Sonrası İşçinin Özel Nitelikli Kişisel Verilerinin İşlenmesi.....	139
1. Genel Olarak.....	139
2. Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesine İlişkin Değişiklikler.....	140
a. Genel Olarak.....	140
b. Açık Rıza.....	142
c. Kanunlarda Açıkça Öngörülmesi.....	142
d. Fiili İmkânsızlık Nedeniyle Hayat veya Beden Bütünlüğünün Korunması İçin Zorunlu Olması.....	142
e. İlgili Kişinin Alenileştirdiği Kişisel Veriler.....	143

f. Bir Hakkın Tesisi, Kullanılması veya Korunması İçin Veri İşlemenin Zorunlu Olması.....	143
g. Sır Saklama Yükümlülüğü Altında Bulunanlar Tarafından İşleme.....	143
h. İstihdam, İş Sağlığı ve Güvenliği, İş ve Sosyal Güvenlik veya Sosyal Hizmetler ile Sosyal Yardım Alanındaki Hukuki Yükümlülüklerin Yerine Getirilmesi İçin Zorunlu Olması	144
i. Kuruluş Ya Da Oluşumların Özel Nitelikli Kişisel Veri İşlemesi	146
C. İşçinin Sağlık Verilerinin İşlenmesi	146
1. Genel Olarak	146
2. Sağlık Muayenesinin Yaptırılması	147
3. Sağlık Raporu Alınması.....	149
4. Sağlık Verilerinin İşlenmesi.....	150
D. İşverenin Özlük Dosyası Düzenleme Borcu.....	156
1. Genel Olarak	156
2. Özlük Dosyası Kapsamı.....	158
3. Sır Saklama Yükümlülüğü ve Özlük Dosyası Tutma Yükümlülüğü İlişkisi	161
4. Özlük Dosyasındaki Verileri Saklama Süresi	162
E. İşçinin Sendika Üyeliğine İlişkin Verilerin İşlenmesi	163
F. İş Yargılamasında İşçinin Kişisel Verilerinin İşlenmesi.....	166
G. İşçinin İşe Alım Sırasında Kişisel Verilerinin İşlenmesi	177
1. Genel Olarak	177
2. Hukuki Dayanak.....	178
3. İşçiye Sorulan Sorular	180
a. Sağlıkla İlgili Sorular	182
b. Analık ve Hamilelikle İlgili Sorular.....	183
c. Özel Hayatla İlgili Sorular	185
d. Ceza Mahkumiyeti ve Güvenlik Tedbirlerine İlişkin Sorular	186

e.	Dini, Felsefi İnançına, Siyasi Görüşüne ve Sendika Üyelğine İlişkin Sorular	188
f.	Engellilikle İlgili Soru Sorma	189
g.	Mali Durum, Rekabet Yasağı ve Önceki İş Sözleşmelerinin Sona Erme Nedenlerine İlişkin Sorular	190
H.	İşin Yürütülmesi Sırasında Kişisel Verilerin İşlenmesi.....	193
1.	Genel Olarak	193
2.	Hukuki Dayanak.....	193
3.	İşçinin Verimliliğinin Ölçülmesi Amacıyla İşlenen Kişisel Veriler	194
4.	Üst ve Eşya Araması.....	194
5.	İşverenin İşçiyi Elektronik Olarak İzleme ve Gözetlemesi	197
a.	Genel Olarak	197
b.	İşçinin Bilgisayar, E-posta ve İnternet Kullanımının İzlenmesi	199
c.	Telefon İzlemesi.....	211
d.	İşçinin Giyilebilir Teknolojilerle Takibi.....	212
e.	İşçinin Kamera ile İzlenmesi.....	213
f.	İşçinin İşyerine veya İşyeri Bölümlerine Giriş-Çıkışında Elektronik ve Biyometrik Sistemler ile Denetlenmesi	219
g.	İşçinin Konumunun Takibi	225
6.	İşçinin Kişisel Verilerinin Üçüncü Kişiler ile Paylaşılması.....	227
7.	2024 Yılı Değişikliklerine Kadar İşçinin Kişisel Bilgilerinin Yurt Dışına Aktarılması	230
a.	Genel olarak	230
b.	İşçinin Açık Rızasının Bulunması	233
c.	İşçinin Açık Rızasının Bulunmaması.....	233
	(1) Yeterli Koruma Bulunan Ülkelere Aktarım.....	233
	(2) Yeterli Koruma Bulunmayan Ülkelere Aktarım	234
8.	2024 Yılı Değişikliklerinden Sonra İşçinin Kişisel Bilgilerinin Yurt Dışına Aktarılması	235

a. Genel Olarak	235
b. Yeterlilik Kararına Dayalı Aktarım.....	236
(1) Yeterlilik Kararı ile İlgili Ön Şartlar	237
(2) Yeterlilik Kararı ile İlgili Kurul'un Uyacağı Hususlar	237
c. Uygun Güvenceli Aktarım.....	238
(1) Genel Olarak	238
(2) Uluslararası Sözleşme Niteliğinde Olmayan Anlaşmanın Varlığı ve Kurul Tarafından Aktarıma İzin Verilmesi.....	238
(3) Bağlayıcı Şirket Kurallarının Varlığı ve Kurul Tarafından Aktarıma İzin Verilmesi.....	239
(4) Standart Sözleşmelerin Kullanılması.....	239
(5) Yazılı Taahhütname ve Kurul İzni	240
d. Arızı Veri Aktarımı	240
(1) Genel Olarak	240
(2) İlgili Kişinin, Muhtemel Riskler Hakkında Bilgilendirilmesi Kaydıyla, Aktarıma Açık Rıza Vermesi	242
(3) Aktarımın Sözleşme Öncesi Tedbirlerin Uygulanması İçin Zorunlu Olması	243
(4) Aktarımın Bir Sözleşmenin Kurulması veya İfası İçin Zorunlu Olması	243
(5) Aktarımın Üstün Bir Kamu Yararı İçin Zorunlu Olması.....	244
(6) Bir Hakkın Tesisi, Kullanılması veya Korunması İçin Kişisel Verilerin Aktarılmasının Zorunlu Olması.....	244
(7) Fiili İmkânsızlık Nedeniyle Hayat veya Beden Bütünlüğünün Korunması İçin Kişisel Verilerin Aktarılmasının Zorunlu Olması	245
(8) Bir Sicilden Aktarım Yapılması	245
e. Arızı Sebeplerle Aktarımda Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Yönelik Kısıtlama.....	246

f. Kişisel Verilerin Yurt Dışına Sonraki Aktarımları İçin Veri Sorumluları ve Veri İşleyenlerin Özel Yükümlülükleri	246
g. Kurul'un İzniyle Kişisel Verilerin Yurt Dışına Aktarılabilmesi.....	247
h. Diğer Kanunlarda Yer Alan Hükümler.....	247
i. Kurula Kişisel Verilerin Yurt Dışına Aktarılmasına İlişkin Usul ve Esasları Belirleme Yetkisi Tanınmıştır	247
9. İşveren Sunucularının (Server) Yurt Dışında Bulunması	247
10. İşçinin Bilgilerinin Üçüncü Kişilerden Edinilmesi.....	249
a. Eski İşveren ve Referanslardan Bilgi Edinme	249
b. Yasal Bilgi Edinme Halleri	250
11. İşçiye Test Uygulanması	251
a. Genel Olarak	251
b. Psikolojik Testler	252
c. Alkol ve Uyuşturucu Kullanımına İlişkin Testler.....	253
d. Genetik Testler	258
e. Bulaşıcı Hastalık Testleri.....	259
(1) Hepatit Testleri	261
(2) HIV/AIDS Testi.....	262
(3) Diğer Bulaşıcı Hastalık Testleri	264

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İŞVERENİN İŞÇİNİN KİŞİSEL VERİLERİNİ KORUMA BORCUNUN İHLALİ HALLERİNDE HUKUKİ YOLLAR

I. GENEL OLARAK.....	265
II. TÜRK MEDENİ KANUNU KAPSAMINDA HUKUKİ YOLLAR	266
III. TÜRK BORÇLAR KANUNU KAPSAMINDA HUKUKİ YOLLAR.....	268

A. Genel Olarak.....	268
B. Sözleşme Öncesi Sorumluluk (Culpa In Contrahendo).....	269
C. Sözleşmeye Aykırılıktan Doğan Sorumluluk.....	270
1. Genel Olarak.....	270
2. Maddi Tazminat.....	272
3. Manevi Tazminat.....	273
D. Sözleşmenin Haklı Nedenle Derhal Fesih Hakkı ve Fesihten Kaynaklanan Maddi Zararın Giderilmesi.....	274
1. Türk Borçlar Kanunu'na Göre Haklı Fesih	274
2. Haklı Nedenle Derhal Feshin Hukuki Sonuçları ve Zararın Belirlenmesi	275
E. Haksız Fiil Sorumluluğu.....	276
F. Yardımcı Kişilerin Sorumluluğu.....	277
G. Adam Çalıştıranın Sorumluluğu	278
H. Vekaletsiz İş Görmeden Doğan Sorumluluk	279
IV. İŞ KANUNU KAPSAMINDA HUKUKİ YOLLAR	279
A. Genel Olarak.....	279
B. İşçinin Haklı Nedenle Fesih Hakkı.....	280
1. İş Kanunu'na Göre Haklı Nedenle Derhal Fesih	280
2. Haklı Nedenle Derhal Fesih Hakkının Kullanma Süresi.....	281
3. Haklı Nedenle Derhal Fesih Hakkının Kullanılmasının Hukuki Sonuçları	282
a. İşçinin Kıdem Tazminatı Hakkı.....	282
b. Diğer Tazminat Talepleri	282
C. Ayrımcılık Tazminatı.....	285
D. İş Kanunu Kapsamında İdari Para Cezası Yaptırımları.....	286
V. SENDİKALAR VE TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ KANUNU KAPSAMINDA HUKUKİ YOLLAR	286
VI. KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI KANUNU KAPSAMINDA HUKUKİ YOLLAR	288
A. Zararın Giderilmesini Talep Etme Hakkı.....	288

XVIII

B. Veri Sorumlusuna Başvuru Hakkı.....	288
C. Kurul'a Şikâyet Hakkı.....	289
D. Kurul Tarafından Yapılan İnceleme.....	290
E. Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'na Göre Kabahatler.....	290
SONUÇ.....	295
KAYNAKÇA.....	301